

10. Generisk programmering. Mallar och funktionsobjekt

Sven Gestegård Robertz
Datavetenskap, LTH

2017

Innehåll

- 1 Klassmallar
 - Klassmallar
 - Funktionsobjekt
 - Mallar med variabelt antal argument
 - Exempel: binärt sökträd

Klassmallar

- ▶ Containerklasserna `vector`, `deque` och `list` utgör exempel på klasser med *typparametrisering* eller *klassmallar*
- ▶ Kompilatorn genererar utgående från en sådan klassmall alla olika typer av klasser som behövs beroende på aktuell typ insatt som typparameter
- ▶ Slipper manuellt skriva en ny klass för varje enskild komponentdatatyp för att implementera en viss sammansatt datastruktur
- ▶ Klasser kan parametreras
- ▶ Exempel: container-klasser i standardbiblioteket
 - ▶ `std::vector`
 - ▶ `std::deque`
 - ▶ `std::list`

“Container” är ett generellt begrepp, oberoende av element-typen

Parametriserade typer

- ▶ Generalisera `Vektor` av doubles till `Vektor` av vad-som-helst.
- ▶ Klassmall med element-typ som mall-parameter

Exempel:

```
template <typename T>
class Vektor{
private:
    T* elem;
    int sz;
public:
    explicit Vektor(int s);
    ~Vektor() {delete[] elem;}

    // copy och move ...

    T& operator[](int i);
    const T& operator[](int i) const;
    int size() const {return sz;}
};
```

Klassmallen `Vektor`
Medlemsfunktioner

- ▶ Invariant:
 - ▶ `sz >= 0` (NB! deklarerad `int sz`, inte `unsigned sz`)
 - ▶ `elem` pekar på en `T[sz]`;
- ```
template <typename T>
Vektor<T>::Vektor(int s){
 if(s < 0) throw invalid_argument("Negative size");
 sz = s;
 elem = new T[sz];
};
template <typename T>
const T& Vektor<T>::operator[](int i) const
{
 if(i < 0 || size() <= i) throw range_error("Vektor::operator[]");
 return elem[i];
}
template <typename T>
T& Vektor<T>::operator[](int i)
{
 const auto& constme = *this;
 return const_cast<T&>(constme[i]);
}
```

Klassmallen `Vektor`  
Konstructor med `std::initializer_list`

Vi vill kunna initiera vektorer enkelt:

```
Vektor<int> vs{1,3,5,7,9};
```

```
template <typename T>
Vektor<T>::Vektor(initializer_list<T> l)
 :Vektor<T>(static_cast<int>(l.size()))
{
 int pos{0};
 for(const auto& e : l){
 elem[pos++] = e;
 }
}
```

`static_cast<int>` behövs eftersom

`std::initializer_list<T>::size()` returnerar en `unsigned typ`

Mall-parametrar Typer eller värden

```
template <typename T, int N>
struct Buffer{
 using value_type = T;
 constexpr int size() {return N;}
 T buf[N];
};
```

- ▶ Buffer: som en array, som känner till sin storlek
  - ▶ Inget overhead för heap-allokering
  - ▶ mall-parametrar måste vara **constexpr**
    - kan inte ha variabel storlek
  - ▶ jfr std::array
- ▶ Storleken som värde-parameter till mallen
- ▶ Ett alias (value_type) och en **constexpr**-funktion (size())
  - ▶ Användare kan komma åt (läsa) mall-parametrarna

Mall-parametrar och alias

Alla standard-containers har alias value_type

```
template <typename T>
class Container{
public:
 using value_type = T;
 ...
};

template <typename Cont>
typename Cont::value_type& get_first(Cont& t)
{
 return t[0];
}

void example()
{
 Vektor<int> v{2,4,3,5,4,6};
 cout << "first element of v is " << get_first(v) << endl;
}
```

Här behöver typename anges för att kompilatorn ska veta att namnet value_type är en typ innan den instantierat mallen

Alias Binda parametrar

Man kan använda **using** för att skapa alias för typer

```
using size_t = unsigned int;
```

inklusive mallar

```
using IntVektor = Vektor<int>;
```

Klassmallar Container från f8

```
class Container {
public:
 virtual int size() const =0;
 virtual int& operator[](int o) =0;
 virtual ~Container() {}
 virtual void print() const =0;
};

class Vektor :public Container {
public:
 explicit Vektor(int l);
 ~Vektor();
 int size() const override;
 int& operator[](int i) override;
 virtual void print() const override;
private:
 int *p;
 int sz;
};
```

▶ generalisera till godtycklig elementtyp

Klassmallar Parametriserad Container och Vektor

```
template <typename T>
class Container {
public:
 using value_type = T;
 virtual size_t size() const =0;
 virtual T& operator[](size_t o) =0;
 virtual ~Container() {}
 virtual void print() const =0;
};

template <typename T>
class Vektor :public Container<T> {
public:
 Vektor(size_t l = 0) :p(new T[l]),sz{l} {}
 ~Vektor() {delete[] p;}
 size_t size() const override {return sz;}
 T& operator[](size_t i) override {return p[i];}
 virtual void print() const override;
private:
 T *p;
 size_t sz;
};
```

Klassmallar Definition av medlemsfunktioner

```
template <typename T>
void Vektor<T>::print() const
{
 for(size_t i = 0; i != sz; ++i)
 cout << p[i] << " ";
 cout << endl;
}
```

- ▶ Medlemsfunktioner i en klassmall är funktionsmallar
- ▶ print() fungerar för alla typer som har operator<<
- ▶ *"Duck typing":*
if it walks like a duck and quacks like a duck, it is a duck

Kompilering av mallar

- ▶ Typkontrollen vid kompilering av en mall tittar på *användningen* av argumenten
  - ▶ användningen, i *definitionen* av mallen
  - ▶ ... i stället för mot en typ i *deklarationen* (som för vanliga funktioner)
- ▶ skillnad mot den "vanliga" varianten, där typen (klassen) styr vad en operation betyder
- ▶ görs vid kompilering i C++
  - ▶ Kompilatorn måste se *definitionen* av mallen där den används
  - ▶ Hela mallen måste ligga i *header-filen*
- ▶ Jämför med dynamiska språk som Python

Klassmallar

Definition av medlemsfunktioner

```
template <typename T>
void Vektor<T>::print() const
{
 for(size_t i = 0; i != sz; ++i)
 cout << p[i] << " ";
 cout << endl;
}
struct Foo{
 int x;

 Foo(int d=0) :x{d}{}
};
```

- ▶ Fungerar för alla typer som har `operator<<`
- ▶ men inte för element av typ

Specialisering av mallen för typen Foo:
(*medlemmar i en klassmall är mallar*)

```
template<>
void Vektor<Foo>::print() const
{
 for(size_t i = 0; i != sz; ++i)
 cout << "Foo("<<p[i].x << " ";
 cout << endl;
}
```

Specialisering av mallar

- ▶ Klassmallar kan specialiseras
  - ▶ fullständigt
  - ▶ partiellt
- ▶ Funktionsmallar kan specialiseras
  - ▶ fullständigt
  - ▶ *men överlagring är alltid att föredra*

Funktionsobjekt Exempel

```
template<typename T>
class Less_than {
 const T val;
public:
 Less_than(const T& v) :val{v} {}
 bool operator()(const T& x) {return x < val;}
};

void use_less_than()
{
 Less_than<int> lt5{5};
 Vektor<int> v{1,7,6,2,8};

 for(auto x : v) {
 cout << x << " < 5:" << boolalpha << lt5(x) << endl;
 }
}
```

Funktionsobjekt Exempel

Med en funktionsmall:

```
template<typename C, typename P>
int count_if(const C& c, P pred) {
 int res{0};
 for(const auto& x : c) {
 if(pred(x)) ++res;
 }
 return res;
}
```

kan vi använda vårt funktionsobjekt:

```
void use_functors()
{
 Less_than<int> lt5{5};
 Vektor<int> v{1,7,6,2,8};

 cout << "count numbers < 5: " << count_if(v,lt5) << endl;
}
```

Iteratorer

För att kunna använda vår Vektor<T> med *range-for* och standard-algoritmer behövs funktionerna `begin()` och `end()`

```
template <typename T>
const T* begin(const Vektor<T> &v)

template <typename T>
T* begin(Vektor<T> &v)

template <typename T>
const T* end(const Vektor<T>& v)

template <typename T>
T* end(Vektor<T>& v)
```

Iteratorer const-versionerna

För att kunna använda vår `Vektor<T>` med *range-for* och standard-algoritmer behövs funktionerna `begin()` och `end()`

Const-versionerna

```
template <typename T>
const T* begin(const Vektor<T> &v)
{
 return v.size() ? &v[0] : nullptr;
}

template <typename T>
const T* end(const Vektor<T> &v)
{
 return begin(v)+v.size();
}
```

Iteratorer icke-const-versionerna

- ▶ Undvik kod-duplicering
  - ▶ Använd **const**-versionerna
  - ▶ Användningsexempel för **const_cast**

icke-const-versionerna

```
template <typename T>
T* begin(Vektor<T> &v)
{
 return const_cast<T*>(begin(static_cast<const Vektor<T>&>(v)));
}

template <typename T>
T* end(Vektor<T> &v)
{
 return const_cast<T*>(end(static_cast<const Vektor<T>&>(v)));
}
```

Förklaring icke-const-versionerna

```
template <typename T>
T* begin(Container<T> &v)
{
 return const_cast<T*>(begin(static_cast<const Container<T>&>(v)));
}
```

kan även skrivas

```
template <typename T>
T* begin(Container<T> &v)
{
 const Container<T>& cv = v; skapa const-referens
 const T* cbegin = begin(cv); returvärdet är const-pekare
 return const_cast<T*>(cbegin); gör om till icke-const-pekare
}
```

*NB! Anropar const-versionen från icke-const-versionen.
Aldrig åt andra hållet.*

Variadic templates En funktionsmall kan ha variabelt antal argument

```
void println() { basfall: inga argument
 cout << endl;
}

template <typename T, typename... Tail>
void println(T head, Tail... tail)
{
 cout << head << " "; Skriv första elementet
 println(tail...); rekursion: skriv ut resten
}

void test_variadic()
{
 string a{"Hej"};
 int b{10};
 double c{17.42};
 long d{100};

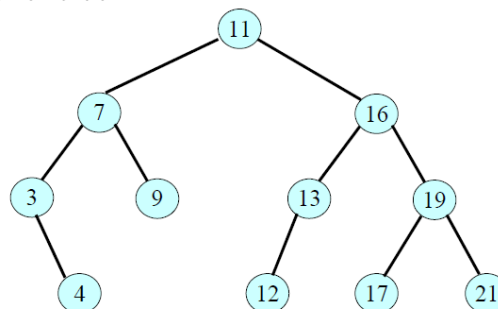
 println(a,b,c,d);
}
```

Mallar, kommentarer

- ▶ Mallar har parametrar
  - ▶ typ-parametrar: deklarerar med **class** eller **typename**
  - ▶ värde-parametrar: deklarerar som vanligt, t ex **int N**
- ▶ Kompilatorn behöver hela mallen för att kunna instansiera den ⇒ den ska ligga i *header-filen* (om andra ska inkludera den)
- ▶ Överlagring:
  - ▶ Funktioner kan överlagras ⇒ funktionsmallar kan överlagras
  - ▶ Klasser kan inte överlagras ⇒ klassmallar kan inte överlagras
- ▶ Specialisering:
  - ▶ Klassmallar kan specialiseras *partiellt* eller *fullständigt*
  - ▶ Funktionsmallar kan bara specialiseras *fullständigt*, men
    - ▶ Specialiseringar överlagras inte
    - ▶ Ofta bättre/tydligare att överlagra med en vanlig funktion (inte mall) än att specialisera

Träd

Binärt sökträd: Alla noder i vänstra delträdet har mindre nyckelvärden än roten och alla noder i högra har större värden

Träd

Egenskap hos binära sökträd: Utskrift i *inorder* ger värdena i *växande ordning* (sorterat)

3 4 7 9 11 12 13 16 17 19 21

Sökning efter visst värde

```
Nod* find(Nod* root, int value) {
 if (root == nullptr)
 return nullptr;
 else if (value == root->data)
 return root;
 else if (value < root->data)
 return find(root->left, value);
 else
 return find(root->right, value);
}
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

```
template <class D>
class Tree {
public:
 Tree() : root(nullptr) {}
 Tree(D d) : root(new Node(d)){}
 ~Tree() {delete root;}
 bool empty() const {return root == nullptr;}
 D& value() const {check(); return root->data;}
 Tree& l_child() const {check(); return root->left;}
 Tree& r_child() const {check(); return root->right;}
 void insert(D d);
 D* find(D d);
private:
 class Node {...}
 Node* root;
 void check() const {if(empty()) throw range_error("Empty tree");}
};
```

Node som inre klass

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

Nodklassen som inre klass

```
template <class D>
class Tree{
 //...
 class Node{
 friend class Tree<D>;
 D data;
 Tree<D> left;
 Tree<D> right;
 Node(D d) : data{d} {}
 ~Node() {}
 };
};
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

Medlemsfunktioner i en klassmall är funktionsmallar

```
template <class D>
void Tree<D>::insert(D d)
{
 if(empty()){
 root = new Node(d);
 }else if(d<value()){
 l_child().insert(d);
 }else{
 r_child().insert(d);
 }
}

template <class D>
D* Tree<D>::find(D d)
{
 if(empty())
 return nullptr;
 else if(d==value()) {
 return &value();
 }else if(d < value()){
 return l_child().find(d);
 } else{
 return r_child().find(d);
 }
}
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

Användning:

Ett träd med heltal

```
void test_tree()
{
 Tree<int> t;

 t.insert(17);
 t.insert(11);
 t.insert(22);
 t.insert(19);

 try_find(t,22);
 try_find(t,19);
 try_find(t,23);
}
```

Hjälpfunktion:

```
template <typename T>
void try_find(Tree<T>& t, const T& v)
{
 auto res = t.find(v);
 if(res) {
 cout << *res << " found\n";
 }else {
 cout << v << " not found\n";
 }
}
```

```
22 found
19 found
23 not found
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

Använda trädet för Person-objekt

```
struct Person{
 string pnr;
 string name;
 Person(string pn, string n) :pnr{pn},name{n} {}
};
Tree<Person> ps;
```

```
ps.insert(Person("121110-1516", "Kalle"));
```

```
|| test_templates.cc:
In instantiation of 'void Tree<D>::insert(D)
[with D = Person]':
```

```
test_templates.cc[699 col 45] required from here
test_templates.cc[606 col 16 error] no match for
'operator<' (operand types are 'Person' and 'Person')
|| }else if(d<value()){
...
...
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

Lösning: använd "egenskapsklass" för att ge jämförelseoperationerna

Lägg till en typparameter till trädmallen

```
template <class D, class E>
class Tree {
public:
 using Comp = E; // Lokalt namn för typparametern

 // samma som förut
private:
 class Node{
 friend class Tree<D,E>;
 D data;
 Tree<D,E> left;
 Tree<D,E> right;
 Node(D d) : data{d} {}
 ~Node() {}
 };
 // samma som förut
};
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd med egenskapsklass

Medlemsfunktionerna använder komparator-klassen

```
template <class D, class E>
D* Tree<D,E>::find(const D& d)
{
 if(empty())
 return nullptr;
 else
 if(Comp::equal(d,value())) { // eller E::equal
 return &value();
 }else
 if(E::less_than(d,value())){ // eller Comp::less_than
 return l_child().find(d);
 } else{
 return r_child().find(d);
 }
}
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd med egenskapsklass

Comparator-klassmall för "vanliga" typer

```
template <typename T>
struct Comparator {
 static bool less_than(T l, T r) {return l < r;}
 static bool equal(T l, T r) {return l == r;}
};
```

Specialisering av Comparator för Person

```
template<> // specialisering -> ingen parameter
struct Comparator<Person>{ // Ange typen explicit här
 static bool less_than(Person l, Person r)
 {
 return l.pnr.compare(r.pnr) < 0;
 }
 static bool equal(Person l, Person r)
 {
 return l.pnr.compare(r.pnr) == 0;
 }
};
```

Klassmallar

Exempel: binärt sökträd

Lägg till en defaultparameter för Comparator

Kompilatorn väljer Comparator<D>

```
template <class D, class E=Comparator<D>>
class Tree {
 // samma som förut
};

Nu fungerar:

Tree<char> tc;
tc.insert('A');
tc.insert('c');
try_find(tc, 'a');
try_find(tc, 'c');

Tree<Person> ps;
ps.insert(Person("131211-1233", "Lisa"));
ps.insert(Person("010203-9876", "Nisse"));
try_find(ps, Person("010203-9876", "Vem"));
```

Läsanvisningar

Referenser till relaterade avsnitt i Lippman
Generisk programmering 16.1, 16.3 (16.4–16.5)